

Όνοματεπώνυμο: .....
Μάθημα: .....
Ύλη: .....
Επιμέλεια διαγωνίσματος: .....
Αξιολόγηση :

Α.ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ, Διατριβαί, Β 10.1-4, ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ, Τὰ εἰς ἑαυτόν, 4.3

Σκέψαι τίς εἶ. Τὸ πρῶτον ἄνθρωπος, τοῦτο δ' ἔστιν οὐδὲν ἔχων κυριώτερον προαιρέσεως, ἀλλὰ ταύτη τὰ ἄλλα ὑποτεταγμένα, αὐτὴν δ' ἀδούλευτον καὶ ἀνυπότακτον. Σκόπει οὖν, τίνων κεχώρισαι κατὰ λόγον. Κεχώρισαι θηρίων, κεχώρισαι προβάτων. Ἐπὶ τούτοις πολίτης εἶ τοῦ κόσμου καὶ μέρος αὐτοῦ, οὐχ ἔν τῶν ὑπηρετικῶν, ἀλλὰ τῶν προηγουμένων· παρακολουθητικός γὰρ εἶ τῇ θεῖα διοικήσει καὶ τοῦ ἐξῆς ἐπιλογιστικός. Τίς οὖν ἐπαγγελία πολίτου; Μηδὲν ἔχειν ἰδίᾳ συμφέρον, περὶ μηδενὸς βουλευέσθαι ὡς ἀπόλυτον, ἀλλ' ὥσπερ ἄν, εἰ ἡ χεὶρ ἢ ὁ πούς λογισμὸν εἶχον καὶ παρηκολούθουν τῇ φυσικῇ κατασκευῇ, οὐδέποτ' ἂν ἄλλως ὠρμησαν ἢ ὠρέχθησαν ἢ ἐπανενεγκόντες ἐπὶ τὸ ὅλον.

Ἀναχωρήσεις αὐτοῖς ζητοῦσιν ἀγροικίας καὶ αἰγιαλοὺς καὶ ὄρη, εἴωθας δὲ καὶ σὺ τὰ τοιαῦτα μάλιστα ποθεῖν. Ὅλον δὲ τοῦτο ἰδιωτικώτατόν ἐστιν, ἐξόν, ἤς ἂν ὥρας ἐθελήσης, εἰς ἑαυτόν ἀναχωρεῖν. Οὐδαμοῦ γὰρ οὔτε ἡσυχιώτερον οὔτε ἀπραγμονέστερον ἄνθρωπος ἀναχωρεῖ ἢ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, μάλισθ' ὅστις ἔχει ἔνδον τοιαῦτα, εἰς ἃ ἐγκύψας ἐν πάσῃ εὐμαρεία εὐθύς γίνεται τὴν δὲ εὐμαρείαν οὐδὲν ἄλλο λέγω ἢ εὐκοσμίαν. Συνεχῶς οὖν δίδου σεαυτῷ ταύτην τὴν ἀναχώρησιν καὶ ἀνανέου σεαυτόν· βραχέα δὲ ἔστω καὶ στοιχειώδη ἃ εὐθύς ἀπαντήσαντα ἀρκέσει εἰς τὸ πᾶσαν λύπην ἀποκλύσαι καὶ ἀποπέμψαι σε μὴ δυσχεραίνοντα ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἐπανέρχῃ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α. Να απαντήσετε σύντομα στις παρακάτω ερωτήσεις αξιοποιώντας στοιχεία των κειμένων που σας δόθηκαν. Να σημειώσετε δίπλα σε κάθε απάντηση τα χωρία των κειμένων στα οποία στηριχθήκατε για να απαντήσετε.

- i. Πώς χαρακτηρίζει ο Μάρκος Αυρήλιος τη συμπεριφορά των ανθρώπων να καταφεύγουν σε εξοχικά σπίτια, σε παραλίες και βουνά;
- ii. Ποιο είναι το πρώτο και βασικό γνώρισμα του ανθρώπου, σύμφωνα με τον Επίκτητο;
- iii. Τι προσφέρει στον άνθρωπο η «ἀναχώρησις εἰς ἑαυτὸν», σύμφωνα με τις αντιλήψεις του Μάρκου Αυρήλιου;
- iv. Ποια αναλογία κάνει ο Επίκτητος για να καταστήσει σαφή την αποστολή – το χρέος του πολίτη;
- v. Ποια είναι η θέση του ανθρώπου στον κόσμο, κατά τον Επίκτητο;

Μονάδες 10

B. 1. α. Να εξηγήσετε τις έννοιες της «προαιρέσεως» και του «λόγου» στο κείμενο του Επίκτητου (βλ. «οὐδὲν ἔχων κυριώτερον προαιρέσεως» και «τίνων κεχώρισαι κατὰ λόγον.»). Ποια σχέση έχουν αυτές οι έννοιες ;

β. Ποια είναι η έννοια της «ἀναχωρήσεως» στο κείμενο του Μάρκου Αυρήλιου; Να απαντήσετε βασιζόμενοι σε χωρία του κειμένου .

Μονάδες 10

B. 2. Ο Επίκτητος και ο Μάρκος Αυρήλιος χρησιμοποιούν στα εξεταζόμενα κείμενα β' ενικό ρηματικό πρόσωπο και εγκλίσεις επιθυμίας. Να εξηγήσετε τις επιλογές αυτές σε σχέση με τον χαρακτήρα – το είδος των κειμένων και το ύφος που διαμορφώνουν. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αναφέροντας σχετικά αποσπάσματα των κειμένων

Μονάδες 10

B. 3. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με την ένδειξη «Σωστό», αν είναι σωστές, ή με την ένδειξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένες.

- i. Η απόκτηση των αρετών είναι αποκλειστικά προσωπική υπόθεση.
- ii. Στα Πολιτικά περιλαμβάνονται θέματα παιδείας και εκπαίδευσης.
- iii. Η πόλις είναι κοινότητα που την αποτελούν κυβερνώντες και κυβερνώμενοι.
- iv. Η αρχαία ελληνική λέξη πόλις έχει διαφορετική σημασία από τη νεοελληνική λέξη κράτος.
- v. Η ευδαιμονία μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την αυτάρκεια.

Μονάδες 10

B.4. Να γράψετε για καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις μια σύνθετη ή παράγωγη ομόρριζή της στα νέα ελληνικά : ένδον, άλλο, πάση, έξης, ίδια, βραχεία, όρη, ώρας, προαιρέσεως, θηρίων.

Μονάδες 10

B.5. Το ποίημα του Αργύρη Χιόνη, που ακολουθεί, φαίνεται να συνομιλεί με τους Στωικούς Επίκτητο και Μάρκο Αυρήλιο. Σε ποια σημεία του διακρίνετε ότι ο σύγχρονος ποιητής ακολουθεί τον στοχασμό των στωικών φιλοσόφων.

« Είπες βαθιά θα σκάψεις μες στον εαυτό σου
Να τον γνωρίσεις να τον κατακτήσεις ίσως
Είπες βαθιά θα σκάψεις μες στον εαυτό σου
Να τον γνωρίσεις να τον κατακτήσεις ίσως

Μα τι νόμισες πως είναι ο εαυτός σου ορυχείο
Στοές ν' ανοίγεις και να αναζητάς
Φλέβες χρυσάφι φλέβες κάρβουνο
Ή μήπως νόμισες πως είναι χώρος αρχαιολογικός
Που κρύβει μέσα του στρώματα στρώματα
Πολιτισμούς χαμένους

Ένα κομμάτι πονεμένη σάρκα είσαι
Κι όσο κι αν σκάψεις μέσα σου δε θα 'βρεις
Παρά αίμα σκοτωμένο κι αίμα ζωντανό
Και τρόπο για το σκοτωμένο αίμα.»

Αργύρης Χιόνης

Μονάδες 10